

SCHADUWVERSLAG FLUXYS 2024

Het geweld
dat Fluxys
in haar
jaar-
rapport
verborgen
hield

[VREDES
ACTIE]

1. Fluxys en haar Russische gashandel - een ijskoud bad?

Met het afsluiten van een langetermijn contract voor de overslag van gas is Fluxys sinds 2015 in zee met Yamal LNG, een gasproject in het hoge noorden van Rusland. Daar ontginnen ze fossiel gas om het daarna vloeibaar te maken en per schip te exporteren. Deze LNG export-terminal, gelegen in de haven van Sabetta, is de grootste van Rusland, en neemt meer dan de helft van de LNG-productiecapaciteit van het land voor zijn rekening [1]. Gasdeeltjes worden op speciale Arc-7 tankers, die aangepast zijn aan het noorderlijke klimaat met o.a. ijsbrekers, geladen en leggen één van de twee mogelijke routes af. De noordroute, enkel in de zomer bevaarbaar, gaat rechtstreeks richting China, terwijl de zuidroute richting Europa het hele jaar door begangbaar is [2]. Aangezien zowel de productie- als de operationele kosten van deze Arc7-schepen aanzienlijk hoger uitkomen dan normale LNG-tankers, wordt op de zuidroute de LNG overgeladen op normale LNG-tankers eenmaal de Arctische etappe achter de rug is. Hier komt de gloednieuwe vijfde terminal van Zeebrugge

aan te pas, dat dé exclusieve overslagplaats van Russisch LNG afkomstig uit Sabetta is. De eerste gasmolecule vanuit de verre Yamal peninsula maakte de overslag in 2020. Volgens afspraak zou er een jaarlijkse capaciteit voor de overslag van 18.4 bcm Russisch gas beschikbaar zou zijn voor Yamal LNG [3], maar liefst 70% van hun productiecapaciteit [4].

Uit de cijfers van 2023 blijkt het belang van de terminal van Zeebrugge voor Rusland: van de 44.1 bcm uitgevoerde Russische LNG voerde de EU iets minder dan de helft (19.47 bcm) in [5]. Daarvan gaat zo'n 40% via Zeebrugge. Daarbovenop sloeg Fluxys in 2023 3.77 bcm Russisch gas over, terwijl de enige andere Europese terminal, in het Franse Montoir-de-Bretagne, nog niet de helft daarvan (1.48 bcm) oversloeg [6]. Erger - het leeuwendeel (92%) van het overgeslagen LNG, had een bestemming buiten de EU. De belastingsopbrengsten van dit vluchtige goud voor de Russische oorlogsstaatskas in 2023: 1 miljard euro.

Met het Europees verbod op de overslag van Russisch gas, dat nu is opgenomen in het voorstel van de Europese Commissie voor het 14e sanctiepakket neigt deze samenwerking voor Fluxys steeds meer tot een ijskoud bad in de arctische oceaan.

2. Fluxys' handelspartners onder de loep

Yamal LNG is in handen van Novatek (50,08%), TotalEnergies (20,02%), CNPC (20%) en Silk Road Fund (9,9%). Twee beruchte Russische oligarchen - Leonid Michelson en Gennady Timchenko (via zijn investeringsvehikel Volga Group) zijn de hoofdaandeelhouders van Novatek, dat meerderheidsaandeelhouder is van Yamal LNG. Beide namen zijn de Europese sanctielijst niet onbekend. Timchenko, volgens Forbes de "koning van de overheidscontracten" en innige vriend van Vladimir Putin, werd door het Amerikaanse openbaar ministerie beschuldigd voor witwaspraktijken [7]. Daarbovenop wordt zijn naam gelinkt met verschillende

corruptie - en diefstal aanklachten. In een navraag van het Britse house of commons benoemt een voormalig hooggerankte officier van het Russische leger Timchenko de peetvader en geldschietter van de lugubere privé-militie Redut [8]. Hij nam Redut initieel in dienst om faciliteiten van Stroytransgaz (een infrastructuurbedrijf in handen van Timchenko) te verdedigen tijdens de Syrische burgeroorlog. In het begin van de inval in Oekraïne speelde Redut een grote rol met verhoopte infiltraties in de Oekraïense geheime diensten en met plannen om de Oekraïense president Zelensky te vermoorden. Verder is de militie berucht om veroordeelde criminelen en ex-special forces troepen te recrutereren, alsook leden van een andere beruchte privé-militie, Wagner Group. Het Kobelevskiy districtgerecht veroordeelde in 2022 twee Redut leden voor oorlogsmisdaden voor het ontvoeren en folteren van drie Oekraïners in de regio van Charkov.

Novatek heeft ook meer rechtstreekse banden bij de financiering van de oorlog in Oekraïne [9, 10]. Het beveiligingsbedrijf Saturn-1,

opgericht door Novatek en voor al hun inkomsten afhankelijk van bedrijven van Novatek's andere hoofdaandeelhouder Leonid Mikhelson, werft rechtstreeks mensen aan om deze dan terug in dienst te stellen van het Russische leger en naar het front in Oekraïne te sturen. Deze krijgen dan bovenop hun basisloon van het Russische leger een loon uitbetaald door Saturn-1.

3. Fluxys - bedrijf van de toekomst?

Deze banden van Novatek, Zinchenko en Mikhelson met Russisch oorlogsgeweld en corruptie contrasteren sterk met het vermeende engagement ten aanzien van ethisch gedrag en de aandacht voor mensenrechten in de toeleveringsketen, waarmee Fluxys Belgium graag uitpakt in hun jaarrapport. Tegelijk krijgt het contract met Yamal LNG welgeteld één vermelding, misschien wegens het vervuilende rookgordijn dat het Russisch gas zou optrekken over de groene energietransitie. Het lijkt goedkoop om met waarden zoals betrouwbaarheid en

respect voor werknemers & milieu uit te pakken, terwijl in één adem contracten met Qatar Petroleum en Yamal LNG beklonken worden. Dit dossier is een signaal dat het kader waarin Fluxys opereert serieus scheef draait. Human Rights due dilligence is nodig om de huidige en toekomstige werking van Fluxys van gewapend geweld te zuiveren. Zo zou Fluxys' ethische code eindelijk gronding kunnen vinden in de realiteit, de enige maatstaf van ethiek die we hebben.

Dit schaduwverslag is een uitgave van Vredesactie. Vragen?

stopfuellingwar@vredesactie.be

Bronnen

- [1]: <https://www.reuters.com/article/russia-Ing-id/NL8N35H3XX>
- [2]: https://www.standaard.be/cnt/dmf20230203_97916005
- [3]: <https://www.brusselstimes.com/411720/zebrugge-Ing-terminal-indirectly-funds-russian-war-effort>
- [4]: https://www.novatek.ru/en/business/yamal-Ing/yamal_infrastructure/
- [5]: <https://ieefa.org/resources/global-Ing-outlook-2024-2028>
- [6]: <https://ieefa.org/european-Ing-tracker>
- [7]: <https://peps.dossier.center/person/timchenko-gennadij/>
- [8]: <https://committees.parliament.uk/writtenevidence/122628/html/>
- [9]: <https://platformraam.nl/actueel/2431-russische-bedrijven-financieren-straffeloos-huurlingen-voor-de-oorlog>
- [10]: <https://istories.media/en/stories/2023/08/01/billionaires-mercenaries/>

[VREDESACTIE]